

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Σάββατο 5 Ιανουαρίου 2019

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Τους μαθητές δεν τους αγαπάμε, τους διδάσκουμε

Τα σχολικά βιβλία είναι παρτιτούρες: ο ήχος που θα βγάλουν εξαρτάται από τον δάσκαλο, τον μαέστρο δηλαδή της σχολικής τάξης, εξαρτάται από τη γνώση, την ευαισθησία, την προπαρασκευή, τον κόπο του και βεβαίως από την ικανότητά του να ενορχηστρώνει τους μαθητές της τάξης του. Η παραδοχή ότι μαθαίνω στο σχολείο σημαίνει μαθαίνω με δάσκαλο δεν είναι προς συζήτηση. Είναι, όμως, αντίθετα, απολύτως συζητήσιμος ο ρόλος τον οποίο η σημερινή κοινωνία αναθέτει στον δάσκαλο, το έργο που αναμένει από αυτόν να εκτελέσει.

Έχω την εντύπωση ότι όλο και περισσότερο αναθέτουμε σήμερα στον δάσκαλο όλων των βαθμίδων – με διαφορετικό βαθμό απαιτητικότητας από βαθμίδα σε βαθμίδα και από τάξη σε τάξη – τον ρόλο ενός δεύτερου γονιού, αναμένουμε ή απαιτούμε από αυτόν, ιδίως οι άνθρωποι των αστικών κέντρων να φερθεί στους μαθητές ως γονιός και να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και οι πραγματικοί γονείς κατά την ανατροφή των παιδιών τους. Σε όσα σχολεία υπάρχουν οργανωμένες, κατά το μάλλον ή το ήττον, συναντήσεις γονέων και διδασκόντων, είναι πολύ συνηθισμένο να θέτουν οι γονείς προς συζήτηση και να ζητούν τη συνδρομή των δασκάλων για προβλήματα του είδους ότι το παιδί τους βλέπει πολύ τηλεόραση, δεν τακτοποιεί το δωμάτιό του, ζηλεύει τον αδελφό ή την αδελφή του και ούτω καθεξής.

Η κοινωνική παραγγελία προς τον δάσκαλο να λειτουργήσει ως δεύτερος γονιός σημαίνει πως εκείνο που κυρίως αναμένεται από αυτόν είναι φιλικότητα, οικειότητα, κατανόηση, επικοινωνία, αγάπη προς τους μαθητές. Αυτά περιμένουν και οι γονείς από τους δασκάλους, τα ίδια επιθυμούν και οι μαθητές. Η αγάπη για τα παιδιά είναι η πρώτη αρετή του δασκάλου και ο ύψιστος έπαινός του. Σε αυτή την αντίληψη προσχωρεί και ο δάσκαλος όχι μόνο λόγω μειωμένης αντιστασιμότητας στη συλλογική απαίτηση, αλλά κυρίως επειδή η αγάπη προς τους άλλους, τους πολλούς άλλους, άπτεται της δικής του ανάγκης να αγαπηθεί κι αυτός. [...]

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019

Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(ε)

Τι γίνεται όμως με τη διδακτική σχέση αυτού του δασκάλου με τους μαθητές; Ανάμεσα στον δάσκαλο και τον μαθητή υπάρχει - ακόμη - το θρανίο, το σύνορο που χωρίζει και ταυτόχρονα ενώνει, με τα ανοιχτά βιβλία και τετράδια πάνω του, τα οποία ορίζουν τον μοναδικό τόπο συνάντησης δασκάλου και μαθητή. Ο τύπος λοιπόν του ψυχολογίζοντος δασκάλου, του οικείου, του δασκάλου των άμεσων και αδιαμεσολάβητων συναισθηματικών σχέσεων με τους μαθητές, καταργεί αυτό το σύνορο, καταργεί τον τόπο συνάντησης δασκάλου και μαθητή, που είναι η γνώση και η αλήθεια. Αν η σχέση δασκάλου και μαθητή δεν διαμεσολαβείται από τη γνώση, την οποία ο πρώτος προσφέρει και ο δεύτερος αποζητάει και λαβαίνει, τότε μπορεί να είναι οτιδήποτε, διδακτική σχέση όμως δεν είναι.

Τους μαθητές λοιπόν δεν τους αγαπάμε αλλά τους διδάσκουμε, είμαστε οι οδηγοί τους στον δρόμο της γνώσης. Η μόνη αγάπη που οφείλει να έχει ο δάσκαλος είναι η αγάπη για το αντικείμενο της διδασκαλίας του. Αν αγαπάει, για παράδειγμα, ο φιλόλογος τον Όμηρο και τον Σολωμό, αν τους διδάσκει με γνώση και συγκίνηση, η ωφέλεια των μαθητών θα είναι απείρως μεγαλύτερη από αυτή που θα προκαλούσε ο οσοσδήποτε αγαπητικός καταγιγισμός.

Θέλω να προλάβω μια παρεξήγηση, που μπορεί να προκαλέσει ο σκόπιμα προκλητικός τίτλος: αν στέκομαι αρνητικά, όντως, στον προϊόντα εκψυχολογισμό του δασκάλου, αυτό διόλου δεν σημαίνει ότι υπερασπίζομαι έναν δάσκαλο που αδιαφορεί για την ψυχική ζωή των μαθητών και αγνοεί την επιστήμη της Ψυχολογίας. Εντελώς το αντίθετο. Ο δάσκαλος οφείλει να έχει γνώσεις ψυχολογίας, όσο γίνεται περισσότερες. [...] Οι δάσκαλοι οφείλουν να είναι κάτοχοι βασικών ψυχολογικών γνώσεων και σε όλα τα σχολεία πρέπει να προβλέπεται θέση σχολικού ψυχολόγου. Άλλη είναι η πρόθεσή μου. Θέλω απλώς να υπερασπιστώ τον διακριτό ρόλο του δασκάλου και να πω, απλούστατα, πως ο δάσκαλος, αυτή η μορφή χωρίς την οποία είναι αδιανόητος - ακόμη - ο πολιτισμός μας, είναι εκείνος που διδάσκει, που μαθαίνει γράμματα τους μαθητές, που τους μαθαίνει να λογίζονται και να εκφράζονται, είναι εκείνος που τους οδηγεί στη γνώση και την αλήθεια.

Σταύρος Ζουμπουλάκης, *Για το σχολείο*, εκδ. ΠΟΛΙΣ, σ. 45-49

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- A.** Να γράψετε την περίληψη του κειμένου, ενημερώνοντας τους συμμαθητές σας για το περιεχόμενο του κειμένου που διαβάσατε, σε μία παράγραφο 90 -110 λέξεων.

Μονάδες 25

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019
Α΄ ΦΑΣΗ

Ε_3.Νλ2Γ(ε)

B1. «Τα σχολικά βιβλία είναι παρτιτούρες: ο ήχος που θα βγάλουν εξαρτάται από τον δάσκαλο»: Να αναπτυχθεί η παραπάνω περίοδος σε μία παράγραφο 100-120 λέξεων.

Μονάδες 10

B2α. Να σχολιάσετε τη χρήση των σημείων στίξης στα παρακάτω τμήματα λόγου:

1. *Τι γίνεται όμως με τη διδακτική σχέση αυτού του δασκάλου με τους μαθητές;*
2. *Θέλω να προλάβω μια παρεξήγηση που μπορεί να προκαλέσει ο σκόπιμα προκλητικός τίτλος: αν στέκομαι αρνητικά, όντως στον προϊόντα εκψυχολογισμό του δασκάλου, αυτό διόλου δεν σημαίνει ότι υπερασπίζομαι έναν δάσκαλο που αδιαφορεί για την ψυχική ζωή των μαθητών και αγνοεί την επιστήμη της Ψυχολογίας.*

Μονάδες 2

B2β. Πώς επιτυγχάνεται η συνοχή μεταξύ των περιόδων στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου («Τι γίνεται όμως...»);

Μονάδες 3

B3. « όλο και περισσότερο αναθέτουμε σήμερα στον δάσκαλο όλων των βαθμίδων – με διαφορετικό βαθμό απαιτητικότητας από βαθμίδα σε βαθμίδα και από τάξη σε τάξη – τον ρόλο ενός δεύτερου γονιού, αναμένουμε ή απαιτούμε από αυτόν».

1. Ποια σύνταξη αξιοποιείται από τον συγγραφέα (ενεργητική ή παθητική);
2. Να μετατρέψετε τη σύνταξη στην αντίστροφη.

Μονάδες 5

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019
Α΄ ΦΑΣΗ

Ε_3.Νλ2Γ(ε)

Β4α. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις, δίνοντας ένα συνώνυμο για καθεμία από τις λέξεις που δίνονται τονισμένες:

- εξαρτάται από τη γνώση, την ευαισθησία, την **προπαρασκευή**
- **Η παραδοχή** ότι μαθαίνω στο σχολείο
- που τους μαθαίνει να **λογίζονται** και να εκφράζονται

Μονάδες 3

Β4β. Να σχηματίσετε ένα ονοματικό σύνολο με καθεμία από τις λέξεις που σας δίνονται: συνδρομή, απαίτηση.

Μονάδες 2

Γ. Στο πλαίσιο εκδήλωσης για τη βράβευση ενός καθηγητή σας που αποχωρεί από την εκπαίδευση, απευθύνεστε με ομιλία σας ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας στον Σύλλογο Διδασκόντων και στους συμμαθητές σας, αναφερόμενοι τόσο στους λόγους για τους οποίους οι νέοι χρειάζονται άξιους δασκάλους σήμερα όσο και στους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν οι δάσκαλοι να κινητοποιήσουν το ενδιαφέρον των παιδιών για τη γνώση. (Η ομιλία σας να έχει έκταση 450 - 500 λέξεων)

Μονάδες 50